

2. Ярошук О. Рубікон децентралізації – успіхи головної реформи останніх 4 років. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/425-rubikon-detsentralizatsiyi-uspihi-golovnoyi-reformi-ostannih-4-rokiv>.

3. Бориславська, О.М., Заверуха, І.Б., Школик, А.М. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. К.: ТОВ «Софія». 2012.

Стрільчук Ірина Василівна

ст. гр. ФМ-22, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Русін В.М.

РОЛЬ МІСЦЕВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Одним з ефективних способів залучення додаткових фінансових ресурсів та джерелом фінансового забезпечення розвитку місцевого самоврядування є боргове фінансування, зокрема у формі місцевих позичок та місцевих запозичень. Боргове фінансування виступає не лише як засіб досягнення ефективної поточної діяльності органів місцевого самоврядування чи досягнення їх фінансової самостійності, а й як інструмент для здійснення інвестиційних та інноваційних програм, реалізації місцевих ініціатив, розширення зв'язків на внутрішньому та міжнародному рівнях.

Здійснення місцевих запозичень визначається Бюджетним кодексом України [1] та Порядком здійснення місцевих запозичень [2]. Відповідно до Бюджетного кодексу України місцеві запозичення визначені як вид доходу бюджету розвитку місцевого бюджету, з відповідними обмеженнями щодо їх здійснення:

- щодо форми існування – у вигляді укладення прямих договорів позики та шляхом випуску облігацій місцевих позик;
- щодо мети залучення – виключно з метою фінансування бюджету розвитку міських бюджетів.

Згідно з твердженням Петриків А.В. місцеві запозичення є одним із основних інструментів фінансування програм і проектів, що направлені на покращення соціально-економічного стану територіальної громади [3].

Пастернак М.М. дає наступне визначення місцевих запозичень – це сукупність суспільних відносин, які виникають внаслідок виконання органами місцевого самоврядування своїх функцій та завдань із залучення грошових коштів у місцевий бюджет [4].

Місцева або муніципальна позика як економічне явище, процес має власний життєвий цикл. Такий цикл, у свою чергу, складається з окремих процедур:

1. Підготовка (прийняття рішення про позику, рейтингування).
2. Емісія та первинне розміщення цінних паперів (акумуляція коштів, отриманих від випуску облігацій) або оформлення кредиту.
3. Освоєння отриманих коштів (фінансування та реалізація конкретних програм і проектів).
4. Обертання позики на біржовому та позабіржовому ринках, обслуговування кредитного рейтингу.
5. Відшкодування отриманих від позики коштів — повернення вкладених коштів і отримання доходу (у разі реалізації рентабельного проекту) або нагромадження бюджетних коштів для погашення заборгованості за позикою (у разі реалізації некомерційної, соціально значимої програми).
6. Погашення позики або рефінансування, реструктуризація в разі необхідності.

Використання місцевих запозичень для залучення додаткових фінансових ресурсів на місцевому рівні характеризується такими перевагами:

1. Вигоди від здійснення місцевих запозичень, що спрямовуються на фінансування інвестиційних проектів, поширюються в часі, тобто результатами здійснених інвестицій мають можливість користуватися не лише теперішнє, а й майбутнє покоління певної адміністративно-територіальної одиниці.

2. Муніципальні запозичення є інструментом розширення фінансової автономії місцевих органів влади, що забезпечує самостійний вибір необхідних напрямів інвестування, їх пріоритетності. Така особливість здійснення місцевих запозичень сприяє розвитку процесів децентралізації та є каталізатором стимулювання економічного зростання на місцевому рівні.

3. Позички, надані місцевим бюджетам, попереджують можливі затримки в наданні місцевих публічних послуг, що спричинені тимчасовою невідповідністю місцевих доходів та потреб у видатках, забезпечуючи тим самим синхронізацію потоків доходів та видатків.

4. Вихід місцевих органів влади на ринок муніципальних запозичень підвищує їхню ринкову дисципліну, забезпечує прозорість управління та публічність інформації, а розширення інструментів здійснення місцевих запозичень сприяє розвитку та поглибленню структури фінансового ринку [5, с. 28].

Отже, в сучасних умовах розвитку держави місцеві запозичення можуть стати ефективним фінансовим інструментом формування ресурсної бази для органів місцевого самоврядування.

Література:

1. Бюджетний Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень» від 16.02.2011 р. №110. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/110-2011-п>.

3. Петриків А.В. Напрями та заходи з удосконалення системи місцевих запозичень в Україні. *Наукові розвідки з державного та муніципального управління*. 2013. №1. С. 213 – 227.

4. Пастернак М.М. Місцеві позики як інструмент фінансування соціально-економічних програм органів місцевого самоврядування: автореф. дис. ... кандид. екон. наук: 08.04.01 / Науково-дослідний фінансовий ін-т при Міністерстві фінансів України. Ірпінь. 2001.

5. Кореняко М.Г. Муніципальні запозичення як інструмент підтримки економічного розвитку регіонів. *Регіональна економіка*. 2008. № 4. С. 32 – 37.

Суша Христина Володимирівна

ст. гр. Фм -21, ТНЕУ

Науковий керівник - к.е.н., доцент Машко А.І.

ДОМІНАНТИ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

Питання державного боргу стало основним об'єктом дослідження багатьох економістів ще на початку XVI століття. Так, меркантилісти, розглядали державу, як «головного підприємця». Вони були прихильниками значного державного втручання в економічний розвиток суспільства. Найважливішим джерелом фінансування державного бюджету меркантилісти вважали кредити, а додаткове надходження грошей у національну економіку розглядали виключно, як позитивне явище.

Разом із меркантилістами питання державного боргу досліджували і фізіократи. Проте, на протипагу меркантилістам, основним об'єктом їх дослідження була виробнича сфера, оскільки основним джерелом багатства нації вони вважали сільське господарство, а державні кредити